

COMMENTAAR BIJ DE ZONDAGSLEZINGEN

Tweede Paaszondag • Beloken Pasen

Handelingen der Apostelen 2, 42-47 • Psalm 118 • Eerste Brief van Petrus 1, 3-9

Johannes 20, 19-31

Niet zien, toch geloven

UIT drie delen bestaat de evangeliëlezing van deze zondag. Eerste deel: op de avond van de eerste dag van de week verschijnt Jezus plots te midden van zijn leerlingen. Hij toont hun zijn handen en zijn zijde, wenst hun de vrede, zendt hen uit en schenkt hun de Geest. Tweede deel: acht dagen later – de volgende zondag – zijn de leerlingen weer samengekomen. Tomas, die er de eerste keer niet bij was, is er nu ook. Tomas is kritisch. Hij wil de tekens van Jezus' kruiswonden zien en betasten, hij wil een 'bewijs'. Maar Jezus nodigt hem uit tot geloof: „Zalig die niet gezien en toch geloofd hebben.” Tomas spreekt zijn geloofsbelijdenis uit: „Mijn Heer en mijn God!” Derde deel: de zin waarmee Johannes zijn evangelie afsluit. Jezus heeft nog veel meer gedaan dan in dit boek is opgetekend. Maar al wat is opgetekend, is bedoeld opdat de lezers geloven dat Jezus de Christus is, de Zoon van God, en opdat zij door te geloven leven mogen in zijn Naam.

Op geloven komt het dus aan. Niet zien, toch geloven. Daartoe wordt Tomas zowel als de lezers van het Johannesevangelie – wij dus – opgeroepen. Daarover gaat het ook in de tweede lezing, waarin de auteur zich richt tot pasgedoopte christenen. Jullie geloof wordt voor een korte tijd door lijden gelouterd, schrijft hij. Jullie *geloven nu in Jezus zonder Hem te zien*, maar op het einde der tijden, wanneer Jezus Christus zich zal openbaren, zullen jullie ten volle deel krijgen aan het heil. De situatie die de schrijvers van het Johannesevangelie en van de eerste brief van Petrus voor ogen hadden, is ook de onze. Wij hebben Jezus lief zonder Hem ooit gezien te hebben. Wij geloven in Hem, ofschoon wij Hem ook nu niet zien.

Niet zien en toch geloven. Dat is niet eenvoudig. Het druist in tegen onze kritische ingesteldheid. Wij willen tekens, aanwijzingen, bewijzen. Wij hebben alle begrip voor de eerste reactie van de 'ongelovige Tomas': „Zolang ik in zijn handen niet het teken van de nagelen zie en mijn vinger in de plaats van de nagelen kan steken, zal ik zeker niet geloven.” Nochtans is Tomas minder ongelovig dan het lijkt. Hij wil het geloof van zijn collega's apostelen op de proef stellen. Tomas weigert een 'makkelijk' verrijzenisgeloof dat de opstanding van Jezus losmaakt van zijn lijden en dood. Geloof in de verrijzenis is voor hem slechts zinvol, indien het de proef van het lijden kan doorstaan. Laat mij de sporen van zijn lijden zien, vraagt Tomas, want anders kan ik niet geloven. Dan is Jezus niet mijn Gezalft die alle leed en lijden kan genezen.

De verrezen Jezus die Tomas ontmoet en in wie hij zijn geloof belijdt, draagt de littekens van zijn lijden. Een litteken is een wonde die genezen is. Een litteken vertelt een verhaal van pijn én van herstel. Mensen met een litteken zijn door het lijden heengegaan en kwamen er veranderd (gelouterd? vernieuwd?) uit te voorschijn. De verrezen Jezus die Tomas ontmoet, is het levende teken dat zijn weg van dienstbaarheid en liefde tot het uiterste geen doodlopende weg was, maar een weg naar nieuw en eeuwig leven.

Geloof in de verrijzenis kan niet om die littekens heen. Zij zijn het waarmerk en de toetssteen. Het verrijzenisgeloof van christenen moet blijken uit de manier waarop zij met het lijden omgaan, hoe zij het leed verwerken tot nieuwe levensmoed. De gemeenschap van de eerste christenen, die Lucas in de Handelingen schetst, is daarvan een voorbeeld. Zie de eerste lezing, een samenvattend bericht over het leven van de eerste christelijke gemeenschap. De christenen zijn eensgezind en solidair. Ze komen samen om te bidden. Ze blijven deelnemen aan de joodse tempelliturgie en breken daarna het brood in een of ander huis om Jezus te gedenken. Ze dragen zorg voor de zwaksten en zijn bereid alles met elkaar te delen. In die gemeenschap kunnen pijn en lijden genezen tot littekens. Jezus is er tastbaar aanwezig. Het leven van de eerste christenen werkt aanstekelijk en helpt anderen de stap te zetten om 'niet te zien en toch te geloven'.

PAUL KEVERS

TWEEDE PAASZONDAG • BELOKEN PASEN
30 maart 2008

Eerste lezing *Handelingen der Apostelen 2, 42-47*

De eerste christenen legden zich ernstig toe op de leer van de apostelen, bleven trouw aan het gemeenschappelijk leven en ijverig in het breken van het brood en het gebed. Ontzag beving eenieder, want door de apostelen werden vele wonderbare tekenen verricht. Allen die het geloof hadden aangenomen, waren eensgezind en bezaten alles gemeenschappelijk. Ze waren gewoon hun bezittingen en goederen te verkopen en die onder allen te verdelen naar ieders behoefte. Dagelijks bezochten ze trouw en eensgezind de tempel, braken het brood in een of ander huis, genoten samen hun voedsel in blijdschap en eenvoud van hart, loofden God en stonden bij het hele volk in de gunst. En elke dag bracht de Heer er meer bijeen, die gered zouden worden.

Tweede lezing *Eerste Brief van Petrus 1, 3-9*

Dierbaren,

Gezegend is God, de Vader van onze Heer Jezus Christus, die ons in zijn grote barmhartigheid deed herboren worden tot een leven van hoop door de opstanding van Jezus Christus uit de dood. Een onvergankelijke, onbederfelijke, onaantastbare erfenis is voor u weggelegd in de hemel. In Gods kracht geborgen door het geloof, wacht gij op het heil, dat gereed ligt om op het eind van de tijd geopenbaard te worden.

Dan zult gij juichen, ook al hebt gij nu, als het zo moet zijn, voor een korte tijd te lijden onder allerlei beproevingen. Maar die zijn nodig om de deugdelijkheid van uw geloof te bewijzen, uw geloof, dat zoveel kostbaarder is dan vergankelijk goud, dat toch ook door vuur gelouterd wordt. Dan zal, wanneer Jezus Christus zich openbaart, lof, heerlijkheid en eer uw deel zijn. Hem hebt gij lief zonder Hem ooit gezien te hebben. In Hem gelooft gij, ofschoon gij Hem ook nu niet ziet. Hoe onuitsprekelijk, hoe hemels zal uw vreugde zijn, als gij het einddoel van uw geloof, uw redding, bereikt.

Evangelie *Johannes 20, 19-31*

Op de avond van de eerste dag van de week, toen de deuren van de verblijfplaats der leerlingen gesloten waren uit vrees voor de Joden, kwam Jezus binnen, ging in hun midden staan en zei: „Vrede zij u.” Na dit gezegd te hebben, toonde Hij hun zijn handen en zijn zijde. De leerlingen waren vervuld van vreugde toen zij de Heer zagen. Nogmaals zei Jezus tot hen: „Vrede zij u. Zoals de Vader Mij gezonden heeft, zo zend Ik u.” Na deze woorden blies Hij over hen en zei: „Ontvangt de heilige Geest. Als gij iemand zonden vergeeft, dan zij ze vergeven, als gij ze niet vergeeft, zijn ze niet vergeven.”

Tomas, een van de twaalf, ook Didymus genaamd, was echter niet bij hen toen Jezus kwam. De andere leerlingen vertelden hem: „Wij hebben de Heer gezien.” Maar hij antwoordde: „Zolang ik in zijn handen niet het teken van de nagelen zie, en mij vinger in de plaats van de nagelen kan steken, en mijn hand in zijn zijde leggen, zal ik zeker niet geloven.”

Acht dagen later waren zijn leerlingen weer in het huis bijeen, en nu was Tomas er bij. Hoewel de deuren gesloten waren kwam Jezus binnen, ging in hun midden staan en zei: „Vrede zij u.” Vervolgens zei Hij tot Tomas: „Kom hier met uw vinger en bezie mijn handen. Steek uw hand uit en leg die in mijn zijde en wees niet langer ongelovig maar gelovig.” Toen riep Tomas uit: „Mijn Heer en mijn God!” Toen zei Jezus tot hem: „Omdat ge Mij gezien hebt gelooft ge? Zalig die niet gezien en toch geloofd hebben.”

In het bijzijn van zijn leerlingen heeft Jezus nog vele andere tekenen gedaan welke niet in dit boek zijn opgetekend, maar deze hier zijn opgetekend opdat gij moogt geloven dat Jezus de Christus is, de Zoon van God, en opdat gij door te geloven leven moogt in zijn Naam.